

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

16 oktober 1996

ONTWERP VAN DECREET

**houdende goedkeuring van de Partnerschap- en Samenwerkingsovereenkomst
tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lidstaten enerzijds,
en Oekraïne anderzijds, met de Bijlagen I tot V, met het Protocol,
en met de Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 14 juni 1994**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jef Sleeckx.

Vaste leden : de heren Leo Cannaerts, Paul Deprez, Freddy Sarens, Herman Suykerbuyk, Hugo Van Rompaey ;

de heren Karel De Gucht, Jacques Laverge, Stefaan Plateau ;

de heren Fred Dielens, Patrick Hostekint, Jef Sleeckx ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Plaatsvervangers :

de heren Herman Candries, Paul Dumez, Jef Van Looy, Marc Van Peel, Johan Weyts ;

de heren Jacques Devolder, Jaak Gabriels, Didier Ramoudt ;

de heer Jacques Timmermans, mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer Tuur Van Wallendael ;

de heren Christian Verougstraete, Emiel Verrijken ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

349 (1995-1996)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUDSOPGAVE

I. TOELICHTING DOOR DE HEER LUC VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN, WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE	
I.1. Kort historisch overzicht	4
I.2. Kort overzicht van de inhoud van de overeenkomst	4
I.3. Institutioneel luik	5
I.4. De betrokkenheid van Vlaanderen bij dit verdrag	6
I.5. Stand van ratificaties	6
A. Stand van ratificatie in de Europese Unie	6
B. Stand van ratificatie binnen de Belgische constitutionele orde	6
I.6. Projectmatige betrokkenheid van Vlaanderen bij Oekraïne	7
I.7. Overzicht van de nog te verwachten partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten met voormalige sovjetrepublieken	7
II. ALGEMENE BESPREKING	
II.1. Vlaams buitenlands beleid ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa	7
A. Algemene instemming met het akkoord	7
B. De algemene Vlaamse beleidslijn ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa	8
C. Delimitatie van Oost- en Centraal-Europa	8
D. Vlaamse projecten t.a.v. Oost- en Centraal-Europa	9
E. Selectiviteit en doelgerichtheid van de Vlaamse hulp	9
F. Wenselijkheid van meer autonomie voor het Vlaams buitenlands beleid	10
G. Rol van en voor het Vlaams Parlement in het Vlaams buitenlands beleid	10
II.2. De Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst	
A. De inhoud	
A.1. Democratie en mensenrechten	11
A.2. Meestbegunstigingsclausule	11
A.3. Vestiging en werking van vennootschappen	11
A.4. Wegwerken van handelsbelemmeringen	12
A.5. Afstemming van de Oekraïense wetgeving op het gemeenschapsrecht	12
A.6. Ecologische aspecten van de overeenkomst	13
1. Algemene beginselen	13
2. Kernenergie en nucleair materiaal	13
3. Leefmilieu in enge zin	14
B. Institutionele bepalingen	14
C. Vormelijke opmerking	14
III. EINDSTEMMING	15

DAMES EN HEREN,

Op de bijeenkomst van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden van woensdag 2 oktober 1996, werd, in aanwezigheid van Zijne Excellentie de Heer Borys Tarasyuk, Ambassadeur van de Republiek Oekraïne te Brussel, geaccrediteerd bij het Koninkrijk België, bij het Groothertogdom Luxemburg, bij het Koninkrijk der Nederlanden en bij de Europese Unie, het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de "Partnerschap- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en de Oekraïne anderzijds, met de Bijlagen I tot V, met het Protocol, en met de Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 14 juni 1994", besproken en goedgekeurd.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER LUC VAN DEN BRANDE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN, WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE

De minister-president geeft aan dat zijn toelichting in wezen vier elementen omvat. Met name, een korte historische schets, een inhoudelijke analyse van de overeenkomst, een overzicht van de instellingen belast met uitvoering en controle van de overeenkomst, en, last but not least, de betrokkenheid van Vlaanderen bij dit verdrag.

Daarna wordt nog een overzicht verschaft van de stand van ratificaties van dit akkoord, de belangrijkste projecten in Oekraïne die (mede) door Vlaanderen worden gesteund, evenals een overzicht van de nog te verwachten partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten met de voormalige sovjetrepublieken.

I.1. KORT HISTORISCH OVERZICHT

Enkele jaren voor het uiteenvallen van de voormalige Sovjet-Unie, met name in december 1989, sloten de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten een handels- en samenwerkingsovereenkomst met de USSR. Na de desintegratie van de USSR (tweede helft van 1991), besloten de toenmalige Twaalf de banden met de onafhankelijk geworden sovjetrepublieken verder aan te halen.

Dit gebeurde door middel van de zogenaamde partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten, die het midden houden tussen de overeenkomst van 1989 en de met de landen van Centraal-Europa gesloten "Europa-akkoorden".

De Raad Algemene Zaken (van de Europese Unie) nam in oktober 1992 de onderhandelingsrichtlijnen voor deze partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten aan. Voor de onderhandelingen met de GOS-republieken werd uitgegaan van een "gemeenschappelijke basistekst", met dien verstande dat het onderhandelings tempo en de resultaten van de onderhandelingen afhankelijk werden gesteld van externe factoren, zoals de ontwikkelingsgang van deze landen en hun economische en politieke situatie.

Oekraïne was een van de eerste landen waarmee onderhandelingen over een partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst werd gevoerd. De betreffende Overeenkomst werd gesloten op 14 juni 1994 in Luxemburg.

Omdat de overeenkomst aangelegenheden bevat die niet tot de exclusieve bevoegdheid van de Europese Gemeenschap behoren, werd dit verdrag ook ondertekend door de ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten.

Op intern-Belgisch vlak heeft deze partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst eveneens een gemengd karakter. Er worden met name zowel materies in behandeld die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren, als materies die onder de federale bevoegdheid ressorteren.

I.2. KORT OVERZICHT VAN DE INHOUD VAN DE OVEREENKOMST

De overeenkomst beoogt :

- de totstandbrenging van een kader voor politieke samenwerking ;
- het stimuleren van het onderlinge handelsverkeer en wederzijdse investeringen ;
- het leggen van de grondslag voor economische, sociale, financiële, wetenschappelijke, technologische en culturele samenwerking ;
- en het steunen van de inspanningen van Oekraïne op politiek en economisch gebied.

Het weze hierbij duidelijk dat de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst geen vrijhandelszone instelt. Wel wordt voorzien dat, in 1998, een evaluatieronde zal doorgaan over de haalbaarheid van de totstandbrenging van een vrijhandelszone. Dit op grond van de in Oekraïne doorgevoerde economische hervormingen.

Essentieel onderdeel van het partnerschap en van deze overeenkomst, is ook de eerbiediging door de partijen van de democratische beginselen, de mensenrechten en de markteconomie.

Onder enig voorbehoud, én met inachtneming van een aantal overgangsporten, passen de partijen - overeenkomstig de GATT - de meestbegunstigingsregeling toe ten opzichte van elkaar. Ze zijn het eens over het beginsel van de vrije toevoer van goederen, en verhandelen goederen tegen marktprijzen.

Het vrije verkeer van de respectieve onderdanen is niet in deze overeenkomst vastgelegd. De samenwerkingsraad (zie infra) zal nagaan welke inspanningen de verdragspartijen zich getroosten om illegale immigratie tegen te gaan.

Voor wat de vestiging van vennootschappen betreft, onderwerpen de verdragspartijen elkaar niet aan een minder gunstige behandeling, dan diegene die ze aan derde landen toekennen. Dit gaat onder meer gepaard met het recht van vennootschappen om onderdanen van hun land van herkomst in dienst te nemen op het grondgebied van het partnerland. Dit echter op voorwaarde dat het bedoelde personeel een "sleutelpositie" bekleedt. Begrip dat in deze overeenkomst trouwens wordt omschreven.

De partners gaan de verbintenis aan het grensoverschrijdend dienstenverkeer geleidelijk aan mogelijk te maken.

De verdragspartijen verbinden zich er eveneens toe de culturele samenwerking te bevorderen, aan te moedigen en te vergemakkelijken.

De hulp die de Europese Gemeenschap aan Oekraïne verstrekt, bestaat hoofdzakelijk uit technische bijstand. Deze bijstand wordt meer bepaald geleverd in het kader van het TACIS-programma (TACIS : Technical Assistance to the Common-

wealth of Independent States)¹, dat erop gericht is de economische hervorming en de democratisering in de landen ontstaan uit de Sovjet-Unie te bevorderen, door diverse vormen van technische bijstand.

I.3. INSTITUTIONEEL LUIK

Met het oog op de uitvoering van en de controle op dit verdrag, werden drie instellingen in het leven geroepen : de samenwerkingsraad, een ambtelijk samenwerkingscomité en een parlementair samenwerkingscomité.

De "Samenwerkingsraad" bestaat uit leden van de Raad van de Europese Unie en leden van de Commissie van de Europese Gemeenschappen enerzijds en uit leden van de Regering van Oekraïne anderzijds. Deze raad komt ten minste één keer per jaar bijeen en behandelt alle belangrijke vraagstukken die zich in het kader van deze Overeenkomst voordoen, alsmede alle andere bilaterale of internationale vraagstukken van gemeenschappelijk belang.

De Samenwerkingsraad wordt bijgestaan door een "Samenwerkingscomité", bestaande uit hoge ambtenaren, en een "Parlementair Samenwerkingscomité", samengesteld uit leden van het Europees Parlement en uit leden van het parlement van Oekraïne.

¹ Het TACIS-programma is voortgesproten uit een beslissing van de Europese Raad van Rome die doorging op 14 en 15 december 1990. Hoofddoel van het programma bestaat erin de opvolgerstaten van de USSR te helpen bij de overgang naar een markteconomie en een democratische samenleving. Het TACIS-programma wordt beheerd door de Europese Commissie en werd operationeel in de loop van 1991. De TACIS-hulp wordt hoofdzakelijke verstrekt onder de vorm van niet-retourneerbare subsidies, die kaderen binnen indicatieve programma's die worden opgesteld in overleg met de ontvangende staten. De TACIS-autoriteiten werken eveneens nauw samen met andere hulpverstrekkende landen en internationale organisaties en instanties die eveneens werkzaam zijn in dit domein.

I.4. DE BETROKKENHEID VAN VLAANDEREN BIJ DIT VERDRAG

De bevoegdheid die Vlaanderen heeft om verdragen te sluiten, brengt vanzelfsprekend ook internationale verplichtingen met zich mee.

De Europese Unie heeft de afgelopen twee jaar in versneld tempo partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten gesloten met haast alle GOS-republieken. Deze Europese overeenkomsten omvatten telkens ook bepalingen inzake culturele en economische samenwerking.

Overeenkomstig artikel 167, § 3 van de Grondwet hebben dergelijke gemengde verdragen eerst gevolg nadat zij de instemming van de bevoegde parlementen hebben gekregen.

Al deze Europese overeenkomsten zullen derhalve ook door het Vlaams Parlement goedgekeurd moeten worden, vooraleer zij in werking kunnen treden.

Het akkoord met Oekraïne is het eerste in die reeks dat ter instemming wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement. De bijeenkomst van vandaag is derhalve opnieuw een innovatief moment in de ontwikkeling van het Vlaams buitenlands beleid.

I.5. STAND VAN RATIFICATIES

Sommige onderwerpen van de PSO behoren tot de bevoegdheid van de Europese Gemeenschappen, andere tot de bevoegdheid van de Lidstaten. Derhalve moet deze overeenkomst door de Oekraïne en de Lidstaten worden bekrachtigd én door het Europees Parlement worden goedgekeurd. Daarenboven heeft deze overeenkomst zelfs een zogenaamd "dubbel gemengd karakter", aangezien binnen de Belgische rechtsorde ook de gemeenschappen en de gewesten er hun goedkeuring moeten aan hechten.

A. Stand van ratificatie in de Europese Unie

Voor wat betreft de andere lidstaten van de Europese Unie, hebben tot nog toe enkel Spanje (19/06/95), Groot-Brittannië (04/07/95) en Denemarken (14/12/95) geratificeerd. In de andere lidstaten is de procedure nog lopende.

De overeenkomst zal pas in werking treden als alle lidstaten en de Oekraïne geratificeerd hebben en het Europees Parlement zijn instemming heeft betuigd (meer bepaald is de inwerkingtreding voorzien voor de eerste dag van de tweede maand volgend op de dag waarop wederzijdse kennisgeving wordt gedaan van het feit dat alle procedures ter goedkeuring van de overeenkomst zijn voltooid). Ondertussen is echter wel reeds een "interim-akkoord" in voege, dat de belangrijkste bepalingen van de overeenkomst omvat, in zoverre het tenminste gaat om aangelegenheden die tot de uitsluitende bevoegdheid van de Europese Unie behoren, met name dan de handelsbepalingen (artikel 109). Dit interim-akkoord werd op 1 juni 1995 ondertekend en op 4 december 1995 door de Raad goedgekeurd.

B. Stand van ratificatie binnen de Belgische constitutionele rechtsorde

De overeenkomst heeft ontegensprekelijk een gemengd karakter binnen de Belgische constitutionele orde. Zo zijn de gewesten bevoegd voor wat betreft het leefmilieu (artikel 63), terwijl de gemeenschappen bevoegd zijn voor de culturele samenwerking (artikel 80).

Voor wat het federaal niveau betreft is het dossier nu klaar voor een tweede lezing door de regering. Daarna moet het worden ingediend bij en behandeld door de Senaat en de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Voor wat betreft de deelstatelijke entiteiten en hun externe bevoegdheden kan gemeld worden dat enkel in Vlaanderen de zaak zo goed als rond is (vandaag behandeling in commissie, en weldra behandeling in plenaire vergadering). Voor de Duitstalige Gemeenschap wordt de behandeling ook in de loop van oktober verwacht. Bij de overige deelstaatarlementen is de overeenkomst nog niet geagendeerd.

Vlaanderen zal binnen België dus het eerst rond zijn met de instemmingsprocedure. In zoverre daarover nog twijfel mocht bestaan, moge hieruit dus opnieuw duidelijk blijken dat Vlaanderen in het geheel van het Belgisch buitenlands beleid wel degelijk een "voorloper" is. Hetgeen sommige federale instanties soms wel eens in twijfel menen te moeten trekken.

I.6. PROJECTMATIGE BETROKKENHEID VAN VLAANDEREN BIJ OEKRAÏNE

Vlaanderen steunt , in het kader van het Fonds Centraal en Oost-Europa (COE), diverse projecten in de Oekraïne.

De belangrijkste hiervan zijn o.a. :

- Een opleidingsproject voor technici en managers van het ministerie van Landbouw ;
- Begeleiding bij de herstructurering van een baggermaatschappij (technische bijstand, juridische ondersteuning, opleiding.....) ;
- Een gezondheidsprogramma voor Tsjernobyl-kinderen in L'viv, met o.a. vorming van dokters en verpleegsters, en met terbeschikkingstelling van "tweedehands" medisch materieel ;
- Gestructureerde arbeidstraining aan jongeren om hun arbeidskansen te verhogen.

De minister-president haalt hierbij aan dat, in voorafgaandelijke gesprekken met de ambassadeur van Oekraïne, ook steeds grote nadruk werd gelegd op "gerichte" vormen van samenwerking. De Vlaamse hulpprojecten voor de Oekraïne moeten per definitie goed gericht, selectief, degelijk afgewogen en zo concreet mogelijk zijn. Het komt er met andere woorden niet enkel op aan iets te doen, het moet meteen ook goed gedaan worden. Enkel op die manier kan het in Oekraïne onmiskenbaar aanwezige potentieel tot volle wasdom komen.

Vlaanderen heeft terzake trouwens reeds de nodige ervaring en het nodige inzicht verworven uit zijn eerdere extensieve contacten met Polen, Hongarije, Tsjechië, de regio Sint-Petersburg, de Baltische staten en Roemenië.

In totaal is Vlaanderen aldus reeds betrokken bij ongeveer vierhonderd projecten in Centraal- en Oost-Europa.

I.7. OVERZICHT VAN DE NOG TE VERWACHTEN PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMSTEN MET VOORMALIGE SOVJET-REPUBLICEN

Het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst

(PSO) tussen de Europese Unie en Estland, Letland en Litouwen werd reeds bij het Vlaams Parlement ingediend [Stuk 408 (1995-1996) - Nr.1], en zal op datum van woensdag 16 oktober 1996 behandeld worden in deze Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.

Het ontwerp van decreet tot gelijktijdige bekrachtiging van de PSO tussen de Europese Unie en Rusland en de PSO tussen de Europese Unie en Moldavië [Stuk 407 (1995-1996) - Nr.1] werd eveneens reeds ingediend bij het Vlaams Parlement, en zal ook eerstdaags in deze commissie worden besproken.

Een ontwerp van decreet tot goedkeuring van de PSO's tussen de Europese Unie enerzijds en Armenië, Azerbeidjan, Georgië, Kazachstan, Kirgizistan en Wit-Rusland anderzijds, is in het stadium van de administratieve voorbereiding. Er mag geredelijkerwijze verwacht worden dat de parlementaire behandeling hiervan zal plaatsvinden begin 1997.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. VLAAMS BUITENLANDS BELEID TEN AANZIEN VAN CENTRAAL- EN OOST-EUROPA

A. ALGEMENE INSTEMMING MET HET AKKOORD

Over de verschillende politieke fracties heen wordt de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met Oekraïne verwelkomd als een belangrijke stap in het Vlaams buitenlands beleid, en als een belangrijke stap voorwaarts in het bevorderen van de stabiliteit in Europa.

De heren Stefaan Platteau, Karim Van Overmeire en Paul Van Grembergen wijzen in dit verband op het enorm economisch potentieel van de Oekraïne (na Rusland trouwens de grootste opvolgerstaat van de Sovjet-Unie in Europa), dat op termijn wel eens een van de nieuwe groeipolen zou kunnen worden. Ook in het verleden was de Oekraïne economisch al zeer belangrijk. Denken we hierbij maar aan zijn zware industrie, én aan het feit dat het voor de revoluties van 1917 de "graanshuur van Europa" was. Iets wat het op termijn trouwens wel eens opnieuw zou kunnen worden.

De heer Stefaan Platteau wijst terzake ook nog op het bestaan van een vage dynastieke band tussen

de onmiddellijke opvolgerstaat van het oude rijk van Kiëv (dat de facto reeds in de overgang van de dertiende naar de veertiende eeuw teniet was gegaan) en één van de takken van het voormalige Franse koningshuis.

De heer Karim Van Overmeire ziet het voorliggende verdrag tegelijk ook als een verdragsrechtelijke bevestiging van de onafhankelijkheid van Oekraïne.

Onder verwijzing naar de nieuwe grondwet van Oekraïne die recent (op 28 juni 1996) werd aangenomen, stelt de heer Johan Weyts dat de prille Oekraïense democratie ten volle de steun van het Westen verdient.

Afsluitend beklemtonen de heren Karim Van Overmeire en Herman Suykerbuyk opnieuw dat de Europese Unie in Oost- en Centraal-Europa een belangrijke rol te vervullen heeft. Vlaanderen van zijn kant, kan zich in deze Unie-strategie inschrijven en er een eigen bijdrage toe leveren

Ook de minister-president benadrukt nogmaals het belang van deze specifieke overeenkomst, en wijst erop dat Vlaanderen hierin ten volle de hem voorbehouden rol speelt. Hij beaamt tevens dat de historische banden met de Oekraïne een factor zijn die de verbeelding van de bevolking in het Westen raakt, waardoor deze bevolking meteen ook gevoeliger wordt voor de samenwerking met Oekraïne.

B. DE ALGEMENE VLAAMSE BELEIDSLIJN TEN AANZIEN VAN CENTRAAL- EN OOST-EUROPA

De heer Herman Suykerbuyk wenst dit akkoord te kaderen in een ruimer perspectief, en dringt er derhalve bij de minister-president op aan om een globale Vlaamse beleidsvisie ten aanzien van Oost- en Centraal-Europa voor te leggen aan het Vlaams Parlement.

De heer Johan Malcorps preciseert dat in zijn optiek de algemene Vlaamse beleidslijn ten aanzien van Oost- en Centraal-Europa, niet mag geïnspireerd zijn op de idee van "Fortress-Europe", maar veel meer geënt moet zijn op interstatelijke solidariteit binnen een "open" pan-Europese constructie. Enkel via een dergelijke benadering kan zijns inziens daadwerkelijk steun worden gegeven aan de noodzakelijke democratische onderbouw van de nieuwe staten en samenlevingen in het Oosten van Europa. Naast economische steun, hebben

die immers evenzeer nood aan steun bij het oplossen van de problemen die elke prille democratie per definitie ontmoet, dat wil zeggen : steun bij het oplossen van institutionele problemen, steun bij het bevorderen van de mensenrechten-idee, en steun bij het onder controle houden en kanaliseren van de nationaliteiten-problematiek.

Aangaande dit laatste punt laat de minister-president opmerken dat er voor het Westen in de toekomst ongetwijfeld een rol is weggelegd in het begeleiden van deze nieuwe staten naar de democratie, maar hij waarschuwt tegelijk voor een al te belerend en betuttelend optreden.

C. DELIMITATIE VAN OOST- EN CENTRAAL-EUROPA

De heer Herman Suykerbuyk wenst van de minister-president te vernemen welk geografisch gebied er precies bedoeld wordt met, of vervat ligt in, de term "Oost- en Centraal-Europa". De geografische afbakening is immers mede determinerend voor de optimalisering van de verdeling van de Vlaamse inspanningen voor dit gebied.

De heren Karim Van Overmeire en Stefaan Plateau wijzen er in dit verband ook op dat Oekraïne zich, huns inziens, op de culturele buitengrens van Europa bevindt. Deze culturele grens loopt meer bepaald dwars door de huidige Oekraïne. Het westen van het land, waar ook het Oekraïense nationalisme zijn bakermat vindt, is op West-Europa gericht, terwijl het sterk gerussificeerde oosten van de Oekraïne veel meer op Moskou gericht is. Een culturele breuklijn die mogelijks niet zonder invloed zal zijn op de toekomstige binnenlandse ontwikkelingen in de Oekraïne.

De minister-president laat hieromtrent - onder verwijzing naar de uitspraak van Generaal De Gaulle als zou Europa zich uitstrekken van de Atlantische Oceaan tot aan de Oeral - opmerken dat het hem bijzonder riskant overkomt om Europa's grenzen eenduidig vast te willen leggen. Zijns inziens moet hierbij onder andere rekening worden gehouden met de huidige (en toekomstige) evoluties in Rusland en in een aantal Centraal-Aziatische republieken. Er is m.a.w. sprake van een zekere culturele gedetermineerdheid van de Europese oostgrens. Een oostgrens die dan ook, afhankelijk van de houding van Rusland, al dan niet nog verder naar het oosten kan opschuiven. In elk geval is Oekraïne vanuit geopolitiek oogpunt van een dusdanig

belang, dat de Europese Unie, en dus ook Vlaanderen, er moet optreden als preferentiële partner.

D. VLAAMSE PROJECTEN TEN AANZIEN VAN OOST- EN CENTRAAL-EUROPA

De heer Herman Suykerbuyk, hierin bijgetreden door de heer Jef Sleenckx, neemt met genoegen kennis van het door de minister-president aangehaalde feit dat Vlaanderen reeds in een 400-tal projecten in Oost- en Centraal-Europa participeert. Hij meent dat het, gezien de veelheid aan projecten, aangewezen ware om ter zake een apart overzicht mét toelichting te krijgen. Op die manier kan de commissie ook kennis krijgen van de concrete implementatie en de concrete implicaties van de verdragen die mede door haar tussenkomst worden gefinaliseerd. Voor de commissie is het immers ook interessant om te zien hoe de theorie van een verdrag wordt omgezet in dagdagelijkse praxis. Zij worden in dit denkspoor gevolgd door de heren Stefaan Platteau en Paul Van Grembergen.

De minister-president verklaart hierop steeds ter beschikking van de commissie te staan om op een aparte commissiebijeenkomst tekst en uitleg te verschaffen bij de brede waaier aan projecten die Vlaanderen terzake lopen heeft.

Hij wijst er tegelijk op dat Vlaanderen voor het opstarten van die projecten geenszins gewacht heeft op deze overeenkomst tussen de Oekraïne en de Europese Unie. Ook voorafgaandelijk aan het betreffende akkoord werden op het terrein reeds afspraken gemaakt.

Zo is er bijvoorbeeld samenwerking op het gebied van onderwijs tussen de Universiteit Gent en de KU-Leuven enerzijds en Oekraïne anderzijds. Deze samenwerking betreft meer bepaald projecten inzake het hoger onderwijs, en projecten voor voortgezette juridische vorming.

Verder wordt er ook in Vlaanderen zelf gewerkt aan een aantal projecten, zo onder meer de hoger reeds vernoemde vorming van ambtenaren van het ministerie van Landbouw, de herstructurering van een baggermaatschappij, het gezondheidsprogramma voor Tsjernobyl-kinderen en de gestructureerde arbeidstraining voor jongeren.

De heren Karim Van Overmeire en Stefaan Platteau, juichen ook in meer algemene termen de

actieve rol toe van Vlaanderen in het beleid ten aanzien van Oost- en Centraal-Europa.

Dienaangaande kan de minister-president, ten titel van voorbeeld, nog meegeven dat er voor 2 december e.k. een kleine huldiging op stapel staat voor de 500ste, Poolse, stagiair. Dit maar om een indruk te geven van de mate van betrokkenheid van Vlaanderen bij de heropbouw van Oost- en Centraal-Europa.

E. SELECTIVITEIT EN DOELGERICHTHEID VAN DE VLAAMSE HULP

De heren Herman Suykerbuyk en Stefaan Platteau voeren hierbij ook aan dat, indien Vlaanderen zich engageert ten aanzien van Oost- en Centraal-Europa (iets waarvan de noodzaak door niemand wordt betwist), zulks - in het licht van de beperkte middelen die Vlaanderen heeft - dient te gebeuren op een afgewogen en selectieve wijze. Zoniet zal de Vlaamse hulp betekenisloos zijn, of volledig haar doel voorbijschieten. Ook in het licht hiervan zouden zij graag vernemen volgens welke algemene lijnen die selectiviteit wordt geoperationaliseerd.

De heer Paul Van Grembergen, hierin ten volle bijgetreden door de heer Johan Weyts, preciseert dat Vlaanderen zijns inziens enkel met Oekraïne kan samenwerking in die aangelegenheden waarin Vlaanderen sterk is, en die tegelijk tegemoetkomen aan reële behoeften van de Oekraïne. Hij ziet hier bijvoorbeeld een rol weggelegd in het aanmoedigen van het zelfstandig en klein ondernemerschap. Iets waarin Vlaanderen veel ervaring heeft, en waarvoor excellente KMO-vormingscentra aanwezig zijn. Het uitbouwen van een stevige middenklasse heeft naast evidente economische voordelen, ook het bijkomend voordeel dat er een stabiel maatschappelijk draagvlak komt voor de verdere politieke ontwikkelingen. Ook andere Vlaamse scholings- en vormingsinstituten (cf. de Vlerickschool voor management, maar ook een aantal sociale vormingsinstituten) kunnen een deel van hun expertise overdragen naar de Oekraïne.

Het in Vlaanderen aanwezige opleidings- en vormingsaanbod en -instrumentarium kan echter slechts optimaal worden ingezet na een degelijke en voorafgaande analyse van het in de Oekraïne bestaande behoeftenpatroon. Een effectief Vlaams buitenlands beleid vergt derhalve niet enkel zelfkennis aan Vlaamse kant, maar ook een grondige doorlichting van de wensen en verwachtingen van de verdragspartners.

Inzake selectiviteit - die zowel in het kader van de voorliggende overeenkomst als daarbuiten dé basisregel blijft - is de minister-president de mening toegedaan dat de beste weg voor Vlaanderen erin bestaat te investeren in menselijk kapitaal. Enkel op die manier kan Vlaanderen zijn eigen sterke punten (met name in het domein van de KMO's, en inzake de diverse opleidingsvormen en -instituten) ten volle laten doorwegen.

De minister-president wijst er daarenboven op dat de aandacht voor KMO's al van in den beginne een absolute prioriteit was. Ten bewijze hiervan haalt hij aan dat één van de eerste initiatieven van Vlaanderen er precies in bestond een "investment agency" op te zetten, dat zich specifiek richt tot beginnende of net-opgestarte ondernemers.

Inpikkend op het voorgaande brengt de heer Jef Sleeckx in het midden dat Vlaanderen, naast de aangehaalde KMO-vormingsinstituten en andere scholings- en vormingsinstanties, ook nog een "slappend" potentieel aan menselijke expertise heeft, dat in Oekraïne ten zeerste van pas zou kunnen komen. Hij wijst er meer bepaald op dat in de huidige conjunctuur de meeste Vlaamse nucleaire ingenieurs op hun 58ste verplicht met pensioen moeten. Het komt hem voor dat deze mensen met de door hen opgedane ervaring nog zeer wel terecht zouden kunnen in de nucleaire sector van Oekraïne die - met zijn verouderd reactorpark - een onmiskenbare behoefte heeft aan westerse expertise.

De minister-president beaamt dat er een grote groep van hoogst-bekwame en ervaren mensen bestaat, wier capaciteiten, o.a. wegens vervroegde pensionering, nu niet meer nuttig aangewend worden. Zijns inziens zou er een voldoende flexibele formule van brugpensioen moeten kunnen worden uitgedokterd, overeenkomstig dewelke terbeschikkingstelling van expertise nog tot de mogelijkheden behoort voor de bruggepensioneerden.

Ervaring uit een "vorig leven" als federaal minister van Tewerkstelling en Arbeid leert hem echter dat dergelijke formules bijzonder complex zijn, en vaak maar een relatief klein aantal mensen aanspreken.

F. WENSELIJKHEID VAN MEER AUTONOMIE VOOR HET VLAAMS BUITENLANDS BELEID

De heer Paul Van Grembergen wenst wel enige bedenkingen ten gronde te formuleren inzake dit

verdrag. De nu voorliggende Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst werd immers genegeerd door de Europese Unie, en geldt voor Vlaanderen in feite als een van boven af opgelegd "dictaat". Zonder te willen tornen aan de noodzakelijkheid van meer omvattende verdragen (o.a. genre "Europa-akkoorden"), meent de heer Van Grembergen dat Vlaanderen zelf terzake meer initiatiefruimte zou moeten hebben. Aangezien Vlaanderen door de beperktheid van zijn middelen zonder meer steeds keuzes zal moeten maken in zijn buitenlands beleid, ware het volgens de heer Van Grembergen wenselijk dat Vlaanderen zelf ab initio zijn verdragspartners zou kunnen kiezen. In deze hypothese ware het zelfs niet ondenkbaar dat Oekraïne heel misschien zelfs geen echt prioritaire partner zou geweest zijn.

Dit laatste is echter veeleer hypothetisch te noemen, aangezien Oekraïne, zowel door zijn ligging, zijn natuurlijke en menselijke hulpbronnen, als zijn historische brugfunctie tussen Oost en West een vanzelfsprekende partner moet zijn binnen elk Oost- en Centraal-Europa-beleid. Voor de heer Paul Van Grembergen is de Oekraïne in dat opzicht zelfs even belangrijk als de Baltische staten.

In zijn antwoord verwijst minister-president Luc Van den Brande naar hetgeen hij hieromtrent reeds gezegd heeft in zijn repliek met betrekking tot de Vlaamse project-werking in Centraal- en Oost-Europa, en dan in het bijzonder dat Vlaanderen niet op deze overeenkomst heeft gewacht om reeds voorafgaandelijk praktische afspraken te maken met Oekraïne.

Nog in dit verband wijst de minister-president op het bestaan van een bilateraal akkoord tussen België en Oekraïne dat later nog zal worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Hij laat hieromtrent opmerken dat de Vlaamse regering wel degelijk even gearzeld heeft om in dit akkoord te participeren. Binnen het nieuwe institutionele bestel inzake buitenlands beleid kan Vlaanderen terzake immers zeer wel volledig zelfstandig optreden.

Voor de toekomst lijkt het de minister-president dan ook aangewezen dat Vlaanderen meer alleen of rechtstreeks zou optreden naar de buitenwereld toe.

G. ROL VAN EN VOOR HET VLAAMS PARLEMENT IN HET VLAAMS BUITENLANDS BELEID

De heer Johan Weyts laat tenslotte nog opmerken

dat, zijns inziens, ook het Vlaams Parlement een belangrijke rol te vervullen heeft binnen het algemeen buitenlands beleid van Vlaanderen. Nu verlopen de bestaande interparlementaire relaties nog steeds bijna louter tussen de Belgische federale Kamer en Senaat en het parlement van de Oekraïne. Gezien het nog eerder prille stadium waarin het Vlaams buitenlands beleid zich bevindt, lijkt het hem aangewezen dat de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement, naar buiten toe, veel meer als een echt "team" zouden optreden.

De minister-president wijst erop dat de samenwerking tussen parlementen in eerste instantie een verantwoordelijkheid van het Vlaams Parlement is. Maar tegelijk erkent hij ook volmondig dat een gecoördineerd optreden van regering én parlement een wezenlijke versterking kan inhouden voor het Vlaams buitenlands beleid. Derhalve is een meer actieve opstelling van het Vlaams Parlement eigenlijk ook een zorg van de Vlaamse regering.

II.2. DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

A. DE INHOUD

A.1. DEMOCRATIE EN MENSENRECHTEN

In het licht van de in artikel 2 van de overeenkomst geponeerde eis tot eerbiediging van de mensenrechten en de democratie, wenst de heer Herman Suykerbuyk te vernemen of in de praktijk ook in voldoende mate is nagegaan of Oekraïne hieraan wel degelijk voldoet.

Hoewel hij ter zake geen enkele indicatie heeft dat Oekraïne de mensenrechten zou schenden of de democratie met de voeten zou treden, hebben de ervaringen met het opnemen van Rusland als lid van de Raad van Europa bij hem toch enigszins scepsis hieromtrent teweeg gebracht.

Toen Rusland op 25 januari 1996 het 39^e lid werd van de Raad van Europa, gebeurde zulks immers veeleer om geopolitieke en geostrategische redenen, dan wel omdat Rusland inderdaad aan de voorwaarden voldeed. De redenering luidde toen dat het opnemen van Rusland als lid van de Raad van Europa de weg van het minste kwaad was, langs dewelke misschien ook een bijdrage kon geleverd worden tot de democratie en de bevordering van de mensenrechten in Rusland.

A.2. MEESTBEGUNSTIGINGSCLAUSULE

De heer Herman Suykerbuyk merkt op dat de in artikel 10 geponeerde wederzijdse toepassing van de meestbegunstigingsclausule [MBC] (zoals voorzien in artikel 1, lid 1 van de GATT), de economische convergentie binnen de Europese Unie wel eens in het gedrang zou kunnen brengen. Het valt immers niet te ontkennen dat er op heden geen volledige economische convergentie is binnen Europa. In de mate dat de MBC wordt toegepast in de handelsrelaties met Oekraïne dreigen sommige lidstaten van de Unie daar nadeel van te ondervinden, terwijl andere lidstaten er precies voordeel uit zullen halen (hetgeen trouwens over de lidstaten heen ook geldt voor de verschillende economische activiteitssectoren). De Oekraïne zal immers vooral in die sectoren waarin ze een duidelijk competitief voordeel heeft (cf. de agrarische sector) als exporteur optreden, terwijl de ze als importeur zal optreden voor die goederen die beter en/of goedkoper in (een aantal lidstaten van) de Unie worden geproduceerd.

In meer algemene zin dringt de heer Suykerbuyk er derhalve op aan dat, voorafgaandelijk aan het afsluiten van dergelijke akkoorden met derde landen, zou worden nagegaan of er geen nadelige invloeden zullen uit voortvloeien voor de Europese economische convergentie.

Minister-president Luc Van den Brande repliceert hierop dat de toekenning van de status van meestbegunstigde natie volledig binnen het bevoegdheidsdomein van de Europese Unie valt. Daarnaast wenst hij er ook op te wijzen dat deze meestbegunstigde natie-status enkel de bedoeling heeft de handelsbetrekkingen zoveel als mogelijk vrij te maken. Het elkaar wederzijds erkennen als meestbegunstigde natie mag derhalve zeker niet verward worden met de totstandbrenging van een vrijhandelszone. Al met al stelt de Oekraïne zich trouwens veel meer open voor westerse producten, dan het westen zich openstelt voor Oekraïense producten. De risico's voor de economische convergentie binnen de Unie zijn dan ook bijzonder beperkt.

A.3. VESTIGING EN WERKING VAN VENNOOTSCHAPPEN

De basisbepaling inzake deze materie (artikel 30) is bijzonder ruim geformuleerd. Ze komt er op neer dat de lidstaten aan Oekraïne, voor wat de vestiging van Oekraïense vennootschappen en de nationale behandeling van hun activiteiten betreft,

geen minder gunstige behandeling zullen toekennen dan die welke ze aan derde landen toekennen. Oekraïne van zijn kant, kent voor de vestiging en de activiteiten van vennootschappen uit de Europese Gemeenschap geen minder gunstige behandeling toe dan de meest voordelige behandeling die het aan zijn eigen vennootschappen of vennootschappen van een derde land toekent.

De heer Herman Suykerbuyk constateert dat door deze ruime formulering, de basisbepaling eventueel ook op zeer verschillende manieren kan worden ingevuld. In de mate dat bepaalde lidstaten van de Unie geneigd zouden zijn om een zeer voluntaristische invulling te geven aan deze bepaling, kunnen er dan opnieuw belangrijke verschillen ontstaan tussen de lidstaten van de Europese Unie, waardoor de economische convergentie van de lidstaten opnieuw in het gedrang kan komen.

Net als bij het voorgaande punt benadrukt de minister-president dat artikel 36.1 van de overeenkomst zeker geen volledige vrijheid van vestiging (zoals we die kennen in het verdrag van Rome tot oprichting van de Europese Gemeenschap) met zich meebrengt. Het ligt met name enkel in de bedoeling een juridische dam op te werpen tegen willekeur in de behandeling van vennootschappen. Een risico dat gezien de onvoldragenheid van het rechtsbestel van vele voormalige sovjetrepublieken zeker niet ondenkbeeldig is.

Verder (meer bepaald in artikel 36) wordt ook nog gepreciseerd dat de verdragspartijen - met inachtneming van het "standstill"-beginsel - de verbintenis aangaan de voorwaarden voor de vestiging of de werking van vennootschappen niet ongunstiger te maken dan op de dag voorafgaande aan de datum van ondertekening van de PSO. Meer hoeft daar echt niet achter gezocht te worden.

A.4. WEGWERKEN VAN HANDELSBELEM- MERINGEN

De heer Herman Suykerbuyk merkt op dat in de artikelen 49-51 wordt gesteld dat de beperkingen op de mededinging die de handel tussen Oekraïne en de Europese Gemeenschap ongunstig kunnen beïnvloeden ongedaan dienen te worden gemaakt.

Hoewel dit gegeven duidelijk de Vlaamse bevoegdheden overstijgt meent hij toch dat het pertinent is hieromtrent vragen te stellen. Vooreerst is het juridisch-politiek pertinent, omdat het buitenlands

beleid ook soms in zijn globaliteit moet kunnen benaderd worden (d.w.z. het federaal buitenlands beleid tezamen met het Vlaams buitenlands beleid). En vervolgens is het ook economisch pertinent hierover vragen te stellen, aangezien deze formulering toch op een zeer verregaande handelsvrijmaking lijkt te wijzen.

De minister-president wenst er terzake op te wijzen dat de mededinging ook niet meer tot het federale bevoegdheidspakket behoort, maar daarentegen integraal binnen het bevoegdheidsdomein van de Europese Unie valt.

A.5. AFSTEMMING VAN DE OEKRAÏENSE WETGEVING OP HET GEMEEN- SCHAPSRECHT

Onder verwijzing naar hetgene dat wordt gesteld in artikel 50 van de overeenkomst wenst de heer Stefaan Platteau te benadrukken dat zijn inziens dé basisvoorwaarde voor het operationaliseren van de overeenkomst gelegen is in een spoedige afstemming van het wetten-areaal van de Oekraïne op dat van de Europese Gemeenschap. Internationale economische betrekkingen kunnen immers enkel binnen een stabiel juridisch kader tot volle ontwikkeling komen. Hij wenst derhalve van de minister-president te vernemen of hieromtrent reeds een timing is voorzien.

De minister-president beaamt volmondig dat het hier om een gegeven gaat dat essentieel is voor de versterking van de wederzijdse economische betrekkingen. De overeenkomst omvat dan ook een omstandige opsomming van domeinen waarop aanpassing van de wetgeving noodzakelijk is, en voorziet ook in technische bijstand die door de Europese Gemeenschap ter plaatse dient te worden verstrekt. Een strikte timing is hiervoor echter niet alsdusdanig voorzien in het verdrag. Wel spreekt het voor zich dat het voor Oekraïne voordeliger is om zo snel mogelijk te werken, dit ten einde verdere stappen te kunnen zetten op het pad naar de Europese integratie.

In welke mate een dergelijk effect kan gerealiseerd worden uitgaande van deze PSO valt vanzelfsprekend kwantitatief niet of nauwelijks na te gaan. Het zal trouwens in eerste instantie de druk van de feiten zijn die Oekraïne ertoe zal aanzetten om zijn wetgeving te aligneren op die van de Europese Gemeenschap.

A.6. ECOLOGISCHE ASPECTEN VAN DE OVEREENKOMST

1. Algemene beginselen

De heer Johan Malcorps vraagt dat de globale invulling van de PSO zou gebeuren in overeenstemming met de beginselen die ten grondslag liggen aan het concept van "duurzame ontwikkeling". Zijns inziens kán de nu voorliggende PSO hieromtrent in twee richtingen problemen opleveren. Met name is het niet ondenkbaar dat het socio-economisch weefsel van de Europese Unie schade oploopt ten gevolge van sociale dumping-praktijken vanuit de Oekraïne (produceren waar arbeid en andere productiefactoren goedkoop zijn, en daarna de producten op koopkrachtige markten afzetten), terwijl de Oekraïne zelf ook in ernstige economische problemen kan raken als haar verouderde bedrijven worden blootgesteld aan de concurrentie van de vrije markt.

De samenwerking met Oekraïne mag derhalve niet enkel op basis van marktprincipes gebeuren, maar moet ook rekening houden met de toekomstige generaties.

De minister-president repliceert hierop dat het ecologisch aspect, en derhalve ook het element "duurzame ontwikkeling", zeker niet over het hoofd werd gezien in het geheel van het samenwerkingsgeven.

2. Kernenergie en nucleair materiaal

Nog in dit licht betreurt de heer Malcorps de, zijns inziens eerder summiere, behandeling van de samenwerking inzake kernenergie in artikel 62 van de overeenkomst. De veiligheidssituatie van eenheid vier van het Tsjernobyl-reactorpark (waar zich op 26 april 1986 de explosie voordeed) blijft immers nog steeds problematisch. Door de niet-adequate invulling van deze problematiek in de voorliggende PSO, komt het de heer Johan Malcorps voor dat de westerse mogendheden ter zake niet echt hun verantwoordelijkheid wensen op te nemen.

In de mate dat er wél bijstand wordt toegezegd onder dit verdrag, zal die dan per definitie naar kerncentrales van een verouderd, én onveilig, type gaan. Hetgeen in laatste instantie impliceert dat men het gebruik van die centrales zal verder zetten in de toekomst. Nog volgens de heer Malcorps

dient er veeleer naar valabele alternatieven te worden gezocht.

In zijn antwoord verwijst de minister-president naar uitspraken van president Kuchma van Oekraïne luidens dewelke ten laatste tegen het jaar 2000 de vier units van Tsjernobyl gesloten zullen zijn. Daarnaast maakt hij ook melding van de op 21 mei 1996 door de Voorzitter van de Unie afgelegde verklaring, waarin verwezen wordt naar de afbraak van Tsjernobyl. Tevens attendeert hij de leden op de verklaring die werd afgelegd, en de aanzetten tot afspraak die werden gemaakt, in het kader van de (met Rusland uitgebreide) G7-top (de zogenaamde "nucleaire top" van Moskou), inzake financiële steunverlening - in samenwerking met de Europese Unie - m.b.t. de hele problematiek van de civiele kernenergie-sector. Tenslotte wijst hij ook nog op het bestaan van het "Nuclear Safety Programme", waarbinnen ook aanzetten tot oplossing van het Tsjernobyl-probleem kunnen worden gevonden.

De minister-president laat verder nog opmerken dat Oekraïne nog steeds een bijzonder grote nood heeft aan energie om zijn economische ontwikkeling op peil te houden en te stimuleren. Niet alleen de energie-opwekking is in dit opzicht belangrijk, maar ook en vooral de energie-onafhankelijkheid. Op heden is Oekraïne (ondanks zijn aanzienlijke productie-capaciteit van aardgas, petroleum en hydro-elektriciteit) immers nog steeds al te afhankelijk van leveringen die vanuit de Russische federatie komen. Een van de drie prioriteiten die binnen het TACIS-programma voor de periode 1996-1999 werden vooropgesteld, behelst dan ook het domein van de energie-voorziening. Ook Vlaanderen heeft ter zake voldoende expertise in huis, zodat ook in dit domein technische bijstand tot de mogelijkheden behoort.

Tegelijk is hij echter ook de mening toegedaan dat Oekraïne in deze soms wel eens geneigd lijkt om het westen wat te "chanteren" met zijn aftandse kernenergie-park. Dit laatste geeft vanzelfsprekend geen pas.

De heer Karim Van Overmeire drukt terzake ook zijn bezorgdheid uit over de reële gevaar verbonden aan de smokkel van nucleair materiaal vanuit het voormalige Oostblok. Zijns inziens was deze kwestie in elk geval belangrijk genoeg om ze specifiek op te nemen in het voorliggende verdrag (cf. ook artikel 23).

Inzake nucleaire smokkel wijst de minister-president erop dat artikel 62 van de overeenkomst, zijns

inziens, - voor wat betreft de civiele sector - wel degelijk in een kaderregeling voorziet. Voorzieningen voor wat betreft het militair materiaal vallen dan weer buiten het kader van deze PSO. Zij horen thuis onder het bevoegdheidsdomein van de NAVO.

Het door de heer Van Overmeire aangehaalde artikel stelt enkel dat de handel in nucleaire materialen geregeld zal worden in een aparte overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en Oekraïne.

3. Leefmilieu in enge zin (artikel 63)

De heer Johan Malcorps betreurt dat er in het desbetreffende artikel geen verwijzing is opgenomen naar het Verdrag van Basel inzake grensoverschrijdende afvalstromen (Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal - 1989). Zoals het verdrag nu staat, dreigt er immers misbruik gemaakt te worden van het vrij verkeer van goederen om chemische stoffen van de westerse industrieën te dumpen in de Oekraïne.

Voor wat betreft het probleem van de in de Oekraïne reeds aanwezige giftige afvalstoffen (een erfenis van de zware industrie van de voormalige Sovjet-Unie, die notoir was voor haar laag ecologisch bewustzijn) kan de minister-president meedelen dat OVAM reeds de opdracht heeft gekregen om na te gaan waar er potentiële mogelijkheden tot samenwerking met de Oekraïne bestaan.

Inzake het eveneens in dit artikel vermelde onderzoek van milieu-effecten van de landbouw, bodemerosie en chemische verontreiniging is de heer Malcorps de mening toegedaan dat Vlaanderen hier over een grote expertise beschikt die ook nuttig kan zijn voor de Oekraïne. Dit laatste onderzoek meer ook voor wat betreft de kennis over de interrelatie tussen milieu en gezondheid.

De heer Johan Malcorps vindt het daarentegen bijzonder positief dat er wel melding wordt gemaakt van het Espoo-Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband (Espoo Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context - 1991).

B. INSTITUTIONELE BEPALINGEN

Met betrekking tot de instellingen van de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (samen-

werkingsraad en samenwerkingscomités) peilt de heer Stefaan Platteau naar meer precieze gegevens over hun samenstelling en wijze van functioneren.

De minister-president preciseert dat het centrale orgaan van de PSO de Samenwerkingsraad is. Deze bestaat uit leden van de Raad van de Europese Unie en leden van de Commissie van de Europese Gemeenschappen enerzijds, en uit leden van de regering van Oekraïne anderzijds. Deze raad komt minstens één keer per jaar bijeen, en behandelt bij die gelegenheid alle belangrijke vraagstukken die zich in het kader van de overeenkomst voordoen. Ook behandelt hij alle andere bilaterale of internationale vraagstukken die van gemeenschappelijk belang zijn. De Samenwerkingsraad kan ter zake aanbevelingen doen.

De Samenwerkingsraad wordt bijgestaan door een Samenwerkingscomité dat bestaat uit hoge ambtenaren. De Samenwerkingsraad kan trouwens zijn bevoegdheden geheel of ten dele delegeren naar dit comité. De ambtelijke invulling zal meer in het bijzonder gebeuren via de permanente vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie. Vlaanderen is hierin vertegenwoordigd met een gemeenschapsattaché.

Er is tenslotte ook nog voorzien in een Parlementair Samenwerkingscomité, dat zal samengesteld zijn uit leden van het Europees Parlement en uit leden van het parlement van Oekraïne. Dit comité zal worden ingelicht over de aanbevelingen van de Samenwerkingsraad. Het kan terzake om alle nuttige inlichtingen vragen, en aanbevelingen doen aan de Samenwerkingsraad.

Aangezien de ratificaties nog lopend zijn, werd geen van deze instellingen reeds geïnstalleerd.

C. VORMELIJKE OPMERKING

De heer Karim Van Overmeire, hierin bijgetreden door de heer Stefaan Platteau, merkt op dat de vertaling van de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst hem opnieuw niet zeer adequaat overkomt. Ten titel van voorbeeld verwijst hij naar pagina 122 van Stuk 349, waar verkeerdelijk de termen "Estonië" en "Litunië" worden gebruikt voor Estland en Letland.

De minister-president antwoordt hierop dat hij zich ten volle bewust is van het bestaan van problemen met de verdragsvertalingen. Maar, zoals hij ook al bij eerdere verdragen liet opmerken, het is

niet Vlaanderen dat instaat voor de vertaling van de teksten. De verdragsteksten worden immers óf op federaal óf op Europees niveau vertaald. In geen enkel geval kan Vlaanderen derhalve met de vinger gewezen worden. Hij laat overigens nog opmerken dat Vlaanderen deze zaak al meermaals op federaal en op Europees niveau heeft aangekaart.

III. EINDSTEMMING

Ter stemming gelegd wordt daarop het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de "Partnerschap- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lidstaten enerzijds, en Oekraïne anderzijds, met de Bijlagen I tot V, met het Protocol, en met de Slotakte, ondertekend te Luxemburg op 14 juni 1994", bij unanimité, met 12 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

Stefaan PLATTEAU

De voorzitter,

Jef SLEECKX
